

- **Meditatie**
- Ambtelijke praktijk
- **Bijbelstudie**
- Kerkelijk actueel
- **Boekbespreking**

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

Meditatie

*Breek af het
altaar van Baäl,
dat van uw
vader is..
En bouw den
HEERE uw God
een altaar...
Richteren 6:25,26*

Op een indrukwekkende manier is Gideon door de Heere tot richter geroepen. Menselijkerwijs heeft hij een opdracht gekregen die zijn krachten verre te boven gaat. Maar de Heere heeft beloofd, dat Hij met hem zal zijn. In Gods kracht zal het hem mogelijk zijn het werk waartoe hij geroepen wordt te volbrengen en het volk Israël te bevrijden van het juk van de Midianieten.

Na zijn roeping moet Gideon meteen aan de slag. Maar het eerste wat hij doen moet is niet een leger op de been brengen. Voordat hij de vijanden zal gaan bestrijden moet hij eerst iets anders doen. Het eigenlijke probleem wordt niet gevormd door de Midianieten, die het land plunderen en het leven van de mensen moeilijk maken. Dat eigenlijke probleem is een heel ander. Dat is de zonde in het volk, met name de zonde van afgoderij. En dus moet Gideon bij de uitvoering van zijn taak op dat punt beginnen. Vandaar dat de eerste opdracht van de Heere aan hem is: Breek het altaar van Baäl af, dat van uw vader is. Want al is het waar dat Israël van de vijanden verlost moet worden, het is zeker niet minder waar, dat ze vooral verlost moeten worden van de zonde. Daar moet mee gebroken worden. Oprechte bekering is het hardste nodig.

Vandaar dus deze opdracht. Nota bene, in of bij het huis van de dorpsoudste, Gideons vader Joas, staat een afgodsaltaar, een altaar gewijd aan de vruchtbaarheids-god van de Kanaänieten, Baäl. Op

dat altaar worden aan deze afgod offers gebracht. Joas gaat de rest van de inwoners van Ofra dus in het kwaad voor. Ongetwijfeld is dat voor Gideon een voortdurend groot verdriet geweest. Maar wat kon hij er aan doen? Hij was de jongste thuis. Kon hij invloed op zijn vader uitoefenen?

Evenwel, de Heere laat weten, dat zonder waarachtige bekering er van geen enkele verlossing sprake kan zijn. Wat zou het baten als de Midianieten verslagen werden, maar als de zonde rustig kon voortbestaan in Israël? Zou er dan van echte verlossing sprake zijn? Kunnen we behouden worden en intussen met onze zonde verder gaan?

Dus altaar-afbraak. Toen en nu en altijd weer. Opruiming houden. Wegdoen wat voor God niet bestaan kan en waar onze ziel schade van lijdt. Wegdoen! Zonder pardon.

Maar Gideon krijgt tegelijkertijd nog een opdracht. Behalve een altaar afbreken, moet hij ook een altaar bouwen. Het Baäls-altaar moet tegen de grond, maar dan moet die plek waar dat altaar gestaan heeft niet leeg blijven. Nee, een altaar voor de Heere moet er voor in de plaats worden opgericht. En op dat altaar moet Gideon dan een offer brengen. Een brandoffer, dat in zijn geheel aan de Heere gewijd wordt. Sprekt de afbraak van het ene altaar van bekering, de bouw van het andere altaar en het offer spreekt van verzoening en vergeving. Die twee

gaan immers samen? Hoe zou het anders kunnen? Hoe kan er bekering zijn als de bedreven zonden niet worden weggedaan? En hoe kan er verzoening zijn als niet gelijktijdig met de zonde wordt gebroken? En hoe kan beseft worden dat we zondaren zijn zonder dat we de toevlucht nemen tot Gods verzoening in Christus? Laten we die twee zaken niet scheiden. Veel te vaak gebeurt dat. Dan wordt er geroemd in vergeving. Maar intussen wordt de zonde toegestaan. Hebben we dan wel echt gezien hoe ernstig de zonde is? En welk een oneer wij er de Heere mee aandoen?

Zijn we er dan als we tegen de zonde strijden en ons onthouden van alles wat God verboden heeft, eventueel nog aangevuld met een aantal van onze eigengemaakte geboden? Natuurlijk niet. Het moet zover komen dat we leren leven uit de gerechtigheid van Christus, die zichtbaar geworden is toen Hij het offer van Zijn leven bracht. Toen Hij Zijn lichaam liet verbreken en Zijn bloed liet vergieten. Toen is de grondslag gelegd waarop een verloren zondaar voor God kan bestaan. En daar moet geloof in beoefend worden. Bekering en geloof, geloof en bekering moeten zo hand in hand gaan, dat is Gode aangenaam. Zo alleen is ook de waarachtige avondmaalszegen te verwachten.

Beide opdrachten, die de Heere aan Gideon gaf, zijn nog van kracht. Breken en bouwen. Bekering en geloof. Hoe liggen die dingen in ons leven? Wat weten we

*Bekering en
geloof, geloof
en bekering
moeten
zo hand in
hand gaan,
dat is Gode
aangenaam.*

ervan in de beoefening? In theorie weten we het allemaal nog wel. Maar in de praktijk? Moge ons leven door deze zaken gekenmerkt

worden. Tot ons eeuwig heil. Maar vooral tot eer van de Heere.

P. Den Butter

Ambtelijke praktijk

De wil van de Heere. Filemon 13- 15

Paulus heeft zelfverloochening gekend. Het blijkt in woorden en daden. Het was hem niet eigen. Zoals dat van niemand gezegd kan worden. Zelfhandhaving of zelfbepaling kan zo naar voren komen. Op de school van de Heilige Geest wordt het geleerd, ook steeds weer opnieuw: het verza-ken van eigen wil en het zonder tegenspreken gehoorzaam zijn aan de wil van de Heere die alleen goed is. Dit is ook de bede van het nieuwe leven, vergelijk zondag 49

van de Heidelberger Catechismus. Vandaar de vraag: Geef! Zo nu was het bij Paulus. Soms viel het niet mee. Iets te doen tegen eigen wil of begeerte. Maar de vrucht van Jezus Christus leven kreeg de boventoon. We zien dat ook ten opzichte van Onesimus.

Een groot offer

Het terugzenden van Onesimus is een groot offer voor hem geweest. Hij was zo aan Onesimus verbonden. Zijn aanwezigheid

deed veel. Het gaf vreugde en steun. In zijn situatie had Paulus Onesimus graag bij zich willen houden. Hij schreef dit ook aan Filemon. Met welk doel geeft hij door. Opdat hij mij voor u zou dienen in de banden van het Evangelie (vs. 13). Tijdens zijn gevangenschap zou Onesimus Paulus vele diensten kunnen bewijzen. Hij had daarop alreeds gewezen maar nu wordt dit onderstreept. Paulus gebruikt als het gaat over dienen een werkwoord wat een wijd begrip heeft. Het gaat verder dan de armenverzorging. Het heeft betrekking op de dagelijkse zorg. Het dienen met de verleende genadegaven. Het onderhouden van de communicatie. Met de liefde van zijn hart heeft Onesimus zich er voor gezet en gegeven om Paulus en die bij hem waren te dienen. Nu had Paulus Onesimus als helper na overleg zeker bij zich kunnen houden. Als apostel had hij recht op assistentie. In Hand. 19 lezen we dat Timotheüs en Erastus hem dienen in zijn zendingswerk. Zij waren zijn helpers. Zo zou Onesimus nu ook gezien kunnen worden. Maar Paulus kon en mocht niet zo met Onesimus omgaan. Hij mocht hem niet in dienst houden. Nu lezen we in de brief een opmerkelijke uitdrukking. Graag had Paulus Onesimus bij zich gehouden opdat hij, en dan komt het: mij voor u zou dienen in de banden van het Evangelie (vs. 13b). Paulus is er van overtuigd wanneer Filemon bij hem was geweest Filemon Paulus had gediend in liefde. In alle opzichten. Dit dienstbetoon zou er bijzonder geweest zijn omdat

Van de Redactie

In dit nummer van ons blad is een meditatie opgenomen van ds. P. den Butter over Richteren 6:25 en 26 "Breek af het altaar van Baäl, dat bvan uw vader is..En bouw den HEERE uw God een altaar". Ds. M.C. Tanis schrijft een bijdrage over over Filemon: 13 - 15 "De wil van de Heere". Ds. P. Roos schrijft een artikel over Dr. Steenblok. Ds. P. den Butter schrijft een vierde bijdrage over koning Joram. Ds. k. Hoefnagel vervolgt zijn schrijven over eenheid. Onder de rubriek 'Sprekend verleden' treft u een bijdrage aan over een preek "Jezus de Borg der uitverkorenen" van Eduard Meiers. Verder een persbericht over het vormingswerk in onze kerken.

Ontmoetingsdag

We willen u alvast de datum doorgeven van de komende ontmoetingsdag: zaterdag 18 september D.V. op Urk.

Zendingsdag Elburg

D.V. woensdag 21 juli. Plaats: Geref. kerk, Vrijheidsstraat 1, Elburg. 10.30 uur Opening door ds. M.A. Kempeneers. Spreker ds. M.C. Tanis te Werkendam. Verkoop tafels in pauze. 14.00 uur Ds. G. Bouw te Alphen a/d Rijn, kindervertelling W. Visser te Nunspeet, ds. H. Zweistra te Elspeet. Sluiting ds. Kempeneers. Kinderoppas aanwezig.

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. 24 juni verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 17 juni.

AvH

hij gevangen zit, geboeid is om het Evangelie van Jezus Christus. Dat Evangelie was voor Filemon zelf een oorzaak geworden tot zijn eeuwige zaligheid. En daar van overtuigd zou er zeker dienstvaardigheid zijn. Paulus ziet daarom in Onesimus het beeld van zijn broeder. Paulus ziet ernaar uit dat Filemon dat ook zo ziet. Want Jezus heeft gezegd: Ik heb u een voorbeeld gegeven opdat gelijkewijs Ik u gedaan heb gijlieden ook doet (Joh. 13:15). Elkaar dienen is christenplicht. Paulus is ervan overtuigd, dat Filemon het goed gevonden had, dat Paulus Onesimus als helper bij zich had gehouden. Maar Paulus wilde niets doen zonder de goedkeuring van Filemon. Opdat zoals hij schreef uw goeddadigheid (goede daad) niet zou zijn als naar bedwang maar naar vrijwilligheid (vs. 14). De beslissing over het lot van de weggelopen slaaf ligt in handen van Filemon. Filemon is immers de patroon van Onesimus. Als heer heeft hij het recht om een beslissing te nemen. Denkend aan het goede karakter en het christelijke leven zal Filemon met Onesimus handelen naar de evangelische plicht.

Voortzetting slavendienst

Uit de woorden van Paulus kunnen we concluderen dat de slavendienst zal worden voortgezet. Op die dienst en die dienstverhouding heeft Paulus meermalen gewezen. Bijzonder kunnen we daarvan lezen in Efeze 6:5-9. In de gemeenten waren ook slaven lid van de gemeenten. Hoe de wederzijdse houding en verhouding diende te zijn wordt door Paulus aangegeven. Paulus zag in de slavendienst een Goddelijk beroep. Dat betekent: elke slaaf moest zich dit bewust zijn. Elke heer moest vanuit die overtuiging met zijn personeel omgaan. De vele ontwrichte, verstoorde verhoudingen door de zonde moest een christen brengen bij het Evangelie. Het Evangelie spreekt van reformatie als het gaat over de maatschappelijke en ethische toestanden. Met een voorbeeld functie. Vandaar dat de sociale verhoudingen naar de Schrift behoren te zijn. Waarbij

het leven van ieder betrokken is. Welke huidskleur hij of zij ook heeft. Veel is er geschied in vorige eeuwen wat niet was naar de wil van de Heere. Ten hemelschreien de toestanden zijn er geweest. Hoe is er ook niet verkeerd gesproken en gehandeld met de vloekuitspraak van Noach over Cham. Ook van de preekstoel! Maar al zijn tijden nu veranderd en wordt er gesproken over gelijkheid en gelijkwaardigheid, eigen rechten en plichten, wantoestanden zijn er. Zeker ze zijn er altijd geweest want de zonde werkt door. Maar nu wel bijzonder. In gezinnen en samenleving. Ook financiële situaties zijn er. Welk een taak hebben ouderlingen en diakenen. Woorden en daden behoren gepaard te gaan. Wat de predikant betreft moet bemerkt worden dat hij zijn gemeente liefheeft. Dat hij een hart heeft voor zijn gemeente. Heel de gemeente. Niet een aantal leden. Het levensbeeld van Paulus behoort steeds voor de aandacht te staan. Navolger van Christus. Navolger van Paulus. De herderlijke lessen moeten in praktijk gebracht worden. Het herder-zijn is ook een levenskenmerk van een geroepene. Als nu Paulus aandringt op terugname van Onesimus in dienstverband

dan behoeft Filemon niet bevreesd te zijn voor weer een vlucht of benadeling. Gelet op die overtuiging drukt Paulus zich in zijn schrijven voorzichtig uit. Wellicht is hij, namelijk Onesimus, daarom voor een kleine tijd van u gescheiden geweest opdat gij hem voor eeuwig weder zoudt hebben (vs. 15). Hieruit mogen we geen conclusie trekken dat de vlucht had moeten geschieden opdat de Heere Zijn doel zou bereiken. De Heere is niet de Auteur van de zonde. Onder Zijn toelating kan er veel gebeuren. Maar niet naar Zijn wil. Door de verdienste van Christus kan en wil de Heere dwalenden brengen in het rechte spoor. Zo bereikt de Heere ook dwars door alles heen Zijn doel. Satan, nu nog de overste van de wereld, weet en ziet veel. Hij is er ook op uit om 's Heeren werk te blokkeren. Verschillende gebeurtenissen in de Heilige Schrift wijzen daarop. Denk aan Jozefs droom en zijn verkoping. Na de verkoping konden de broers tegen elkaar zeggen: de dromen komen niet uit. Jozef blijft slaaf. Maar de Heere bevestigt de eeuwen door: Mijn raad zal bestaan en Ik zal al Mijn welbehagen doen. Zo is het ook nu.

M.C. Tanis

Maar al zijn tijden nu veranderd en wordt er gesproken over gelijkheid en gelijkwaardigheid, eigen rechten en plichten, wantoestanden zijn er.

Kerkelijk actueel

Steenblok

U zult deze naam de laatste weken meermalen tegengekomen zijn. Er verscheen een boek van P. L. Rouwendal over zijn persoon. Hij stelde daarin dat Dr. Steenblok misschien niet vrij was van autisme. Een merkwaardige constatering over iemand die reeds lang overleden is, waardoor deze stelling elk bewijs mist.

Zijn persoon

Wie was Dr. Steenblok? Voor hen die het niet weten: rond zijn optreden heeft zich de scheuring van 1953 voorgedaan binnen de Geref. Gemeenten. Door deze scheuring ontstonden de Geref. Gemeenten in Nederland (GGiN). De studie van Rouwendal meldt interessante gegevens uit de kerk-

geschiedenis. Ds. Kersten was de saambindende figuur in de Geref. Gemeenten (ontstaan vanuit de kruisgemeenten). Hij heeft Steenblok binnengehaald, om een wetenschappelijk en theologisch kader te scheppen binnen de GG. Zodoende werd Steenblok al heel snel docent aan de opleiding. Wat ik niet wist is het feit dat ds.

*Het was
enigermate
bijzonder. Niet
alleen omdat
hij zijn auto
parkeerde in de
achterkamer
van zijn
pastorie in
Lopik, maar
om heel
veel andere
trekken.*

R. Kok (die later vanuit de GG overkwam naar onze kerken) van meetaf zich ook verzette tegen de persoon van Steenblok; hij zag, met anderen, het gevaar in van de opvattingen van Steenblok. Op beslissende momenten lieten zijn medestanders hem echter alleen staan in zijn verzet, zodat het is voorgekomen dat Kok als enige tegen was in een bepaalde stemming over Steenblok.

Kok en Steenblok waren de twee tegenpolen binnen de GG. Beide werden zij door de GG gediskwalificeerd. Het lijkt me helder dat de GG zich nu, na zoveel jaren, meer in de lijn van Steenblok bewegen dan in die van Kok. Omdat ik Steenblok vele malen heb horen preken in Gouda, heb ik enige interesse voor de kerkstrijd van die dagen, maar ik wil daar nu niet nader op ingaan omdat niet ieder ermee bekend en dus ermee geïnteresseerd is. Er is wel aanleiding op de verschijning van dit boek in te gaan. Allereerst vanwege het vermoeden van Rouwendal, dat Steenblok autisform was. Dat is destijds nooit vastgesteld, maar hij spreekt een persoonlijk vermoeden uit op grond van sommige kenmerkende karaktertrekken van Steenblok. Hoewel ik het onjuist vind om zulke vermoedens te uiten over mensen die reeds overleden zijn (waardoor die vermoedens nooit nagetrokken kunnen worden), zou het nuttig kunnen zijn voor ons allen, om enig zicht te hebben op die eigenschappen die hier in het geding zijn. Deze eigenschappen zijn waarneembaar in onze tijd in allerlei mensen in het kerkelijke leven.

Er is nog een bezwaar tegen de openhartigheid van Rouwendal. De volgelingen van Steenblok binnen de GGiN zijn natuurlijk niet gelukkig met dit etiket op Steenblok. Wij zouden het ook niet aardig vinden als iemand ging beweren dat Hendrik de Cock een psychisch lijder was. Daardoor zou er een blaam over de Afscheiding kunnen geworpen worden.

Zijn karakter

Deze suggestie lijkt me geen goede zet. Ik spreek liever in termen van

het karakter. Er zou een omvangrijke studie geschreven kunnen worden over het onderwerp: de rol van karakters in de kerkgeschiedenis. Het karakter speelt een rol in het geloofsleven, maar het heeft zich ook in verschillende figuren uit de kerkgeschiedenis krachtig gemanifesteerd. Over het karakter van Steenblok geeft de schrijver enige informatie. Het was enigermate bijzonder. Niet alleen omdat hij zijn auto parkeerde in de achterkamer van zijn pastorie in Lopik, maar om heel veel andere trekken. Ik noem enkele zaken: een hoog IQ (graad van intelligentie) en een laag EQ (emotionele graadmeter). Dus grote geleerdheid gepaard met geringe sociale contacten en een wereldvreemd gedrag; verder een obsessieve belangstelling voor specifieke zaken (verkiezing en aanbod van genade); geen invoelvermogen ten opzichte van anderen; geen oogcontact; bijzondere wijze van ordenen (speciaal voor insiders: hij ordende zijn boeken in de kast op boekhoogte; auteurs en titels deden niet ter zake! Uiterst merkwaardig. Dat geldt ook van het feit, dat hij driemaal iemand binnen een uur kon tegenkomen, deze persoon dan vriendelijk groette zonder te beseffen dat het de tweede of derde keer was dat hij hem tegenkwam. De hierboven vermelde karaktertrekken verdienen aandacht, juist ook voor ons en in onze kerkelijke situatie. Bijvoorbeeld de gedrevenheid die neigde tot onverzettelijkheid. Volgens Rouwendal typeerde dat ook zijn tegenstander, ds. Kok, en daar kon hij gelijk in hebben, al mag erbij gezegd worden dat Kok steeds bereid was tot gesprek en verzoening. Staan voor de waarheid, onverschrokken en duidelijk. Als ik dan namen noem als Luther, John Knox, Hendrik de Cock of Kohlbrugge, dan zien we dat deze eigenschap gediend heeft tot zegen voor de kerk. Niet altijd. Denkt u zich in hoe het ooit mogelijk geweest is dat Luther als eenvoudige monnik het gehele machtige Roomse imperium heeft kunnen en durven uitdagen. Keizer en Paus heeft hij getrotseerd. In heel de geschiedenis zijn

het vaak de mannen geweest die het konden (na)zeggen: "Hier sta ik, ik kan niet anders, God helpe mij". Deze stijl heeft de kerk er telkens weer boven uitgetrokken. En de kerk werd ook telkens weer neergehaald door de stromen van mensen die wel anders konden. Ze spraken van een flexibele instelling en van een genuanceerde opvatting. Recent heeft Dr. Van de Beek gesteld dat de prediking confronterend moet zijn. Wel, dat gold zeker van deze mensen. Kon het ook maar van ons gezegd worden in deze tijden van mistigheid en vervaging.

Natuurlijk voel ik me beter thuis bij de onverzettelijkheid van Kok dan bij die van Steenblok; dat brengen de opvattingen van hen beiden met zich mee. Maar hun presentatie diende de duidelijkheid. In de Bijbel zien we deze lijnen ook; denk aan Elia, Johannes de Doper of Paulus. Alle profeten waren stuk voor stuk onverschrokken mensen, al bracht dat wel veel, heel veel persoonlijke strijd met zich mee (Jeremia). Kijk eens naar Paulus: krachtige uitdrukkingen (1. Cor. 16:22; Gal. 1:9; 3:1); zijn beroep op de keizer; het opgeven van alles voor de zaak van Christus; zijn strijd tegen de tegenstanders; een vrij geweten en een onverschrokken houding tegenover de dwaalleer. Dat zijn sterke eigenschappen, die de kerk nodig heeft. Onze tolerante samenleving (ook in de kerk) zou afstand nemen zo niet van de inhoud, wel van de wijze van zijn optreden. Onze tijd pleit voor tact en voorzichtigheid. Terecht? U moet eens beginnen allerlei algemene waarheden uit onze tijd kritisch te gaan bezien en deze niet langer zo maar toe te stemmen.

Zijn gedachten

Ik moet nog iets zeggen over de inhoudelijke gedachten van Steenblok. Rouwendal wijdt enkele pagina's aan het voorwaardelijk aanbod van genade. Dit was een speerpunt in de prediking van Steenblok. Rouwendal geeft aan wat hiermee dan precies bedoeld zou zijn. Het heeft ermee te maken dat hij stelde dat de wet tot allen komt, maar het Evangelie

slechts tot diegenen die geloven en zich bekeren. Het aanbod van genade tot allen is dan voorwaardelijk.

Een voorwaarde werpt doorgaans de mens terug op zichzelf. Arminius was de man, die het Evangelie voorwaardelijk bracht. Als we onze wil goed gebruiken, dan wil de Heere ons zegenen. U begrijpt dat ik deze zin met schroom, maar ook met nadruk neerschrijf. Eerst de mens, daarna de Heere.

Steenblok, hoe is het mogelijk, lijkt in dezelfde dwaling te vervallen. Nee, hij heeft dat niet Armini-aans bedoeld. Maar de uitwerking, ook in zijn eigen kringen, brengt ons wel dicht in de buurt van Arminius. Dat gebeurt in ieder geval als we het aanbod van genade voorwaardelijk doen zijn. Het ingaan in Gods koninkrijk geschiedt op voorwaarde van geloof en beke-ring, maar het aanbod van genade en de belofte van het Evangelie is onvoorwaardelijk. De zondaar kan immers aan geen enkele voor-waarde voldoen. Het aanbod van genade komt zonder onderscheid tot alle mensen, op geen enkele voorwaarde. Koopt zonder geld! Maar, zo denkt u misschien, er zijn toch ook in Gods Woord wel voorwaardelijke beloften? Dat is ongetwijfeld waar. Bijvoorbeeld: "Zo gij Hem zoekt, Hij zal van u gevonden worden" (2 Kron.15:2). Zo zijn er talloos vele. Ik moet eerst dit doen en dan zal de Heere dat doen. Bidt en gij zult ont-vangen. U ontvangt, als u bidt (voorwaarde).

Bedenk dan dat er ook weer andere beloften zijn, die deze voorwaarden beloven te vervullen. De Heere bedient Zich van allerlei voorwaarden, opdat we daardoor Gods recht en onze schuldige on-macht zouden leren verstaan. Hoezeer denken wij altijd weer voorwaardelijk. Als ik maar zo was, dan zou het wel beter zijn. Als ik maar meer ernst had en meer zondekennis had, dan zou ik wel mogen geloven in Christus. Zodoende verwerpen we Christus en houden we vast aan onszelf. Deze voorwaarden gelden wel, maar alleen Christus heeft ze allen vervuld. De Heere gebruikt de voorwaarden, om ons te leiden

tot het onvoorwaardelijke leven. Voorwaarden bepalen ons dieper bij onze nood en verlorenheid, om zodoende te meer de rijkdom van Christus te mogen beleven door

Bijbelstudie

JORAM - 4

2 Koningen 8:23-24;

2 Kronieken 21:12-15;18-20

Brief van Elia

Veel van wat er in Jorams dagen gebeurt, heeft hij van te voren geweten. Zo zou het gaan. Zo stond het immers in de brief van Elia die op een gegeven dag bij het paleis werd afgegeven en die daar toen natuurlijk de nodige com-motie veroorzaakte. Allereerst al vanwege de afzender.

Natuurlijk hebben ze in Jeruza-lem wel van Elia gehoord. Maar hij is daar zelf nooit geweest. Zijn activiteiten waren beperkt tot het noordelijke rijk, dat van Israël. Daar lag zijn taak. En nu is daar ineens een brief van hem. Hoe kan dat?

Maar Elia is toch niet meer op aarde tijdens Jorams leven? Op een wonderlijke manier is hij in de hemel opgenomen en daarna heeft nooit meer iemand van hem vernomen. Bovendien lezen we dat tijdens de veldtocht tegen Moab wel Elisa maar niet Elia bij het leger was (2 Kon. 3:11). Wat kan dat anders betekenen dan dat Elisa toen al Elia was opgevolgd en dat de hemelvaart van Elia al eerder had plaats gevonden?

Wanneer Elia ten hemel gevaren is weten we niet, maar wat we wel weten is dat de lichamelijke aanwezigheid van Elia op aarde op het moment waarop zijn brief in Jeruzalem bij het paleis wordt afgegeven, niet eens nodig is. De brief had toch al wel veel eerder geschreven kunnen zijn? Of is deze veronderstelling ongerijmd? Van Elisa weten we dat hij op het ogenblik waarop hij Hazaël tot koning moet aanstellen over Syrië diep ontroerd raakt en in tranen uitbreekt. Als Hazaël hem vraagt waarom hij weent, antwoordt

het geloof. Dat bedoelde Augus-tinus: Geef wat Gij eist en eis wat Gij wilt.

P. Roos

Elisa dat hij voorziet welke wreed-heden Hazaël in de toekomst zal begaan met name in Israël (2 Kon. 8:11,12). De Heere laat hem dus een ogenblik in de toekomst zien en daarover ook uitspraken doen. Als de Heere dit aan Elisa geeft, kan Hij het dan ook niet aan Elia gegeven hebben? Wie twijfelt daar-aan?

Wie zal zeggen hoe Elia het heeft verwerkt toen hij hoorde vertellen dat de zoon van de godvrezende koning van Juda, Josafat, zou gaan trouwen met de dochter van de goddeloze Achab en Izebel? Heeft dat bij hem de bange vraag opgeroepen: Gaat het nu straks in Juda ook mis? Gaan ze daar ook de afgoden dienen? Zou het niet kunnen dat Elia toen al profe-tisch iets voorzag van wat Joram zou doen en dat hij toen al van de Heere de opdracht kreeg deze brief te schrijven bij het profetisch licht dat hij van God ontving?

Beschuldiging en vonnis

In ieder geval, Joram krijgt een boodschap van God. In de vorm van een brief, nota bene van Elia zelf! Luistert hij? Zijn vader luisterde wel toen hij een bood-schap uit de hemel kreeg. Anderen deden het ook. Doet Joram het? En wat moet hij dan doen? Welk doel heeft deze brief?

De brief bestaat uit twee delen. Het eerste deel is een aanklacht, een beschuldiging, een requisitoir. De zonden van Joram worden een voor een opgesomd. Het tweede deel is de aankondiging van het vonnis. God zal de zonden bezoe-ken en straffen.

Het requisitoir is kort, maar krachtig. Joram heeft twee godvre-zende voorgangers gehad, Asa en Josafat. Hij heeft geweten welke God zij dienden en in welke weg zij hun volk zochten te leiden. Hij heeft geweten dat het volk waar-

*Heeft dat
bij hem de
bange vraag
opgeroepen:
Gaat het nu
straks in Juda
ook mis? Gaan
ze daar ook
de afgoden
dienen?*

God zal hem plagen met een grote plaag aan zijn volk. De macht en de invloed van Juda gaat tanen.

over zij koning waren en waarover hij nu koning is, Gods volk is, volk van Gods verbond. Maar hij is welbewust van de wegen van die voorgangers afgeweken en heeft de keus van zijn eigen verdorven hart gevolgd. Hij is gegaan in de weg van de koningen van Israël. De weg van de dienst van Baäl. Met het zware woord 'hoereren' duidt deze brief Jorams zonde aan. Inderdaad, als God de zonden aan de orde stelt, dan noemt hij die bij de naam en praat er niet wat omheen. Als wij onze zonden voor de Heere belijden, zeker als we dat in onze persoonlijke gebeden doen, laten we die zonden dan ook maar in alle eerlijkheid bij de naam noemen en niet vluchten in enkele vage aanduidingen. Nog een kwaad wordt in de brief aan de orde gesteld: de moord op Jorams broers. Broers die beter waren dan Joram. Broedermoord dus en waarom? Omdat ze hem in de weg stonden. Omdat ze het met zijn fatale keus niet eens waren. Maar de Heere ziet het niet over het hoofd en Hij brengt ook die zonde Joram ordentelijk voor ogen. Dan volgt het vonnis en dat laat aan duidelijkheid niets te wensen over. Het is zelfs zeer gedetailleerd. Joram weet precies wat hem te wachten staat. Verschillende dingen ervan heeft hij trouwens al ondervonden. God zal hem plagen met een grote plaag aan zijn volk. De macht en de invloed van Juda gaat tanen. Edom valt af; Libna valt af; Filistijnen en Arabieren voeren een rooftocht uit. En dan is daar onmiddellijk aan verbonden de plaag aan Jorams kinderen en vrouwen. Ze worden immers door de rovers weggevoerd. Jorams rijkdommen en zijn have nemen die roversbenden ook mee en die is de koning dus ook kwijt. En dan nog een plaag die Joram heel persoonlijk gaat treffen. God gaat zijn gezondheid wegnemen. Een ernstige ziekte zal hem treffen. Een ingewandsziekte waarvan de precieze aard voor ons niet is vast te stellen, maar waarvan volgens de brief van Elia het resultaat zal zijn dat op de duur Joram zijn ingewanden stuk voor stuk zal verliezen. Het kan dan

natuurlijk niet anders of de dood zal er op volgen. Harde maatregelen gaat de Heere nemen. De zonden die Joram persoonlijk begaat en waarin hij zijn volk voorgaat, wegen de Heere zo zwaar dat Hij niet anders kan doen dan deze maatregelen nemen. Dat moet Joram goed weten. Is dat trouwens ook weer niet een bewijs van Gods goedheid? Joram blijft niet ongewaarschuwd. Hij weet nu welke prijs hij voor zijn zonden moet betalen. Maar, hij kan het nog voorkomen. Dan moet hij deze brief wel heel serieus nemen. Hij moet er zoveel geloof aan hechten dat hij onmiddellijk met zijn zonden gaat breken en zijn schuld voor God gaat belijden. Dat heeft de Heere er ook mee voor als hij deze brief aan het paleis laat bezorgen. Hij roept Joram nog een keer met grote ernst toe: Bekeer u, want waarom zoudt ge sterven? Werkt deze brief wat uit? We zouden toch zeggen: Een brief met een dergelijke inhoud en dan ook nog afkomstig van Elia! Joram weet toch wat Elia bij andere gelegenheden gezegd en gedaan heeft. Hij weet toch ook dat Elia altijd gelijk had, omdat hij Gods Woord sprak. Hij weet toch ook uit het leven van zijn schoonouders dat strijden tegen de God van Elia bij voorbaat een verloren zaak is. Welnu, moet Joram dan niet tot inkeer komen? Is het ook niet hoog tijd dat hij dit zal doen?

Jorams einde

Er is echter niets van te merken. Joram verandert niet. Kan hij niet? Wil hij niet? Houdt Athalia hem ervan terug? Joram blijft onbekeerlijk. En dan komen de oordelen. De bijbelschrijver geeft nog eens nauwkeurig weer hoe de ziekte verloopt. Twee jaar lang lijdt Joram eraan. Het kan niet anders of hij verzwakt meer en meer. Tordat de dood volgt. Zo wordt ook aan Joram waar dat het de mensen gezet is eenmaal te sterven. Maar ook het volgende: en daarna het oordeel. Hoe dat afloopt? Wat het is om onverzoend voor de Rechter te verschijnen? Nee, Joram heeft geen weerwoord als die Rechter

tegen hem zegt: Gij hebt niet gewild... Na zijn dood moet Joram natuurlijk begraven worden. Maar waar? En met hoeveel ceremonieel? Men was gewend om ter gelegenheid van een koninklijke begrafenis een vuur te branden. Hoe meer men de overleden koning eer wilde bewijzen, hoe groter het vuur. Zo ging het bijvoorbeeld na de dood van koning Asa (2 Kron. 16:14). Bij de dood van Joram voelt het volk er echter niets voor om zo iets te herhalen. Deze koning eren? Is hij dan zoveel eer waard? Iedereen moet erkennen dat Joram alleen maar rampspoed over Juda heeft gebracht. Vandaar dat elk ceremonieel ontbreekt bij zijn begrafenis. Hij wordt trouwens ook niet begraven bij de andere koningen. Alsof men wil zeggen, dat hij daar eigenlijk niet bij hoort. Hij krijgt een afgezonderd plekje en daar wordt zijn dode lichaam neergelegd. Tekenend en tegelijk diep vernederend zijn de woorden die de bijbelschrijver nog aan zijn relaas toevoegt: 'Hij ging heen zonder begeerd te zijn'. Dat is wat! Het wil eigenlijk zeggen dat men op Jorams dood gewacht heeft. Toen het zover was, vond niemand het erg. Joram wordt niet gemist. Niemand laat een traan om zijn heengaan. Zulke mensen kunnen ook maar het beste zo spoedig mogelijk vergeten worden. Wij zullen er dan ook maar niet langer bij stilstaan. Behalve dan nog deze overweging dat geschiedenissen als die van Joram niet voor niets in de Bijbel staan. Met grote ernst klinkt hier de waarschuwing: Wie God verlaat heeft smart op smart te vrezen. Als we dan toch aan Joram denken, dan kunnen we dat eigenlijk alleen doen met een innerlijke huiver. Terwijl de Schrift ons tegenover zulke voorbeelden ook laat weten dat de gedachtenis van de rechtvaardige tot zegening zijn zal.

P. den Butter

Opdat zij allen één zijn (2)

De woorden van de Heere Jezus, uitgesproken in het zogenaamde hogepriesterlijk gebed: "Opdat zij allen één zijn", vormen de aanleiding tot een vraag, of het wel terecht is om deze woorden te gebruiken als een grond om eenheid te zoeken met andere kerken, zoals onze eigen kerken dat doen met bijvoorbeeld de Vrijgemaakten. Ook Deputaten voor de Eenheid van de Gereformeerde belijders in Nederland verwezen in hun brief van maart j.l. naar deze woorden. Het wordt betreurd dat er niet meer, op zijn minst gesprekken zijn tussen onze kerkenraden en die van de Vrijgemaakten. Dat er op diverse plaatsen sprake is van onderlinge herkenning en erkenning weten we. Juist dat wordt in classisrapporten over samenwerking immers zo benadrukt. Maar die onderlinge herkenning is nu een kwestie die door anderen wordt betreurd, om dat woord nog eens te gebruiken. In plaats van samenwerking te stimuleren, zou het meer op zijn plaats zijn als onze deputaten onze eigen kerken waarschuwen voor het samengaan met de Vrijgemaakten, om nog maar te zwijgen over de Nederlands Gereformeerde Kerken. Ik reken mezelf ook tot diegenen, die het betreuren dat er gemeenten zijn die zich herkennen in de Vrijgemaakten. Als voluit christelijk gereformeerd predikant vind ik in de GKV nu helemaal niets dat mij aantrekt. Het geestelijk leven daar stoot mij eerder af! Wil men deze opvatting, die gelukkig door meerderen in onze kerken nog wordt gedeeld, als kerkistisch en hoogmoedig bestempelen, dan doet men daarmee geen recht aan diepe gevoelens en overtuigingen. Ben ik dan niet aan het oordelen en veroordelen? Dat gebeurt natuurlijk wel erg gemakkelijk.

Maar al gebeuren zulke dingen gemakkelijk, het is een zonde in Gods oog. Wie zijt gij (zelf) die een ander oordeelt? Jakobus 4:12. Maar ik weet wel wat het is om als een jezelf veroordelend mens voor Gods heilig aangezicht in het stof te liggen en je helwaardigheid voor de Heere uit te wenen. Ik weet wat dat is! En als ik een ander ontmoet, die dit ook kent, dan is hij mijn broeder, onverschillig tot welke kerk hij behoort. Dan ervaar ik een eenheid, waarvan ik geloof dat de Heere Jezus het dáár over had en nergens anders over in het hogepriesterlijk gebed. En als ik bij bepaalde gelegenheden iets mag zeggen over het wonder van Gods goedheid, persoonlijk ervaren, en men kijkt je dan met grote, vragende ogen aan, dan word ik kil van binnen. Versta je dat niet, denk ik dan. We moeten persoonlijk wederom geboren worden, zei ik eens op de classis. Maar we zijn toch immers allemaal kinderen Gods? riep een ouderling verbaasd uit. Hoe zijn we daar nu toch toe gekomen om in prediking en pastoraat het geloof te veronderstellen? Wie is daar ooit mee begonnen? Wie ervan uitgaat dat de gehele gemeente "binnen" is, zal in de GKV wel herkenning vinden ja. Maar het is van den beginne in onze kerken alzo niet geweest! Maar we hebben toch dezelfde belijdenis? Dat is waar. Maar het komt wel op de beleving ervan aan. Het gaat om de beleving van de waarheid en niet om allerlei geloofsbelevingen, die we van elkaar moeten accepteren. Ik kan het niet helpen dat ik niet verliefd kan zijn op de Vrijgemaakte kerken. Ik ben trouwens al verliefd, en twee liefjes kun je er toch niet op na houden? Waar ik dan "verliefd" op ben? Men vergeve mij de uitdrukking. Ik moest liever

spreken over liefde, in plaats van verliefdheid, want verliefdheid kan nog zo oppervlakkig zijn, ook al zijn twee verliefde mensen nog zo hartstochtelijk in hun liefdesverklaringen. Ik heb de Waarheid lief gekregen, zoals die vanaf mijn jeugd mij is gepredikt, in een kerk waar de Heere de prediking wilde gebruiken om mijn blinde zielsogen te openen, door een prediking waarin de mens op het allerdiepste wordt vernederd in zijn verdorven bestaan voor God, en Gods deugden op het allerhoogste worden verheerlijkt, en Die om redenen in Zichzelf nog op zo'n ellendig zondaar als ik ben wilde neerzien. O wat heb ik de prediking van Jezus Christus en Dien gekruisigd lief gekregen! O die spanning, waarin een voluit christelijke gereformeerde prediking van ouds bedoelde te zetten: te moeten sterven en niet te kunnen, bekeerd te moeten worden en niet weten hoe, de spanning van de eis van geloof en bekering enerzijds en een alles gevend en vervullend God anderzijds. De rijkdom van de doop te leren kennen, maar toch te weten dat de doop je niet zalig maakt. Het leven des geloofs is altijd gepredikt als een leven door Johannes zo getypeerd: Hij moet wassen en ik minder worden! En we zijn altijd gewaarschuwd ons verre te houden van de wereld. Als voorbeeld werd altijd genoemd het gevaar van een televisie in huis: terecht! Maar dat ding staat in vele kerkelijke gezinnen in de huiskamer, de wereld in huis! Hoe kan dat samengaan? Ik stop ermee. De vraagsteller zal wel tevreden zijn. We zagen de vorige keer, resumerend, dat de Heere Jezus Zijn Vader bidt om de eenheid van al Gods kinderen. Als ik dan die kerkmuren zie staan tussen Gods volk, bid ik

Het wordt betreurd dat er niet meer, op zijn minst gesprekken zijn tussen onze kerkenraden en die van de Vrijgemaakten.

het gebed met de Heiland mee, soms in een heilig verlangen naar die ware, geestelijke eenheid. Het heimwee naar die eenheid wordt gevoed door het verdriet om kerkelijke verdeeldheid; de kerkelijke verdeeldheid onder broeders van

hetzelfde huisgezin Gods. Die eenheid met Gods kinderen moeten we zoeken. Maar die zal hier op aarde helaas niet bereikt worden. Soms heb je het, als kerkmuren wegvallen en harten ineen smelten. Dan verlangt het

hart naar die eenheid in Christus, door de Heilige Geest, met God de Vader. En met al Zijn kinderen. Mogen wij al tot dat Huisgezin behoren?

K. Hoefnagel

De praktijk der godzaligheid

Het avondmaalsformulier [31]

Wie zijn ze tot wie ons avondmaalsformulier zich richt? Wat is het 'beeld' dat ons formulier van hen heeft? Het formulier ziet als het ware in gedachten de gemeente voor zich, de gemeente in heel haar geschakeerdheid. Opmerkelijk is het wel, dat de eerste aanhef is: *"geliefden in de Heere Jezus Christus."* Zo begint immers het formulier. Het is te vergelijken met de wijze waarop de apostel Paulus zijn zendbrieven adresseert. Hij richt zich tot de *"geliefden Gods en geroepen heiligen"* [Romeinen], *"de gemeente Gods, de geheiligden in Christus Jezus"* [1 Korinthe], etc. Deze bijbelse wijze van aanspreken heeft de opsteller van het formulier gevolgd. Dat betekent overigens niet dat daarmee ontkend zou worden dat er zich in de gemeente twee soorten leden bevinden. Er loopt helaas een scheiding door de gemeente. Er zijn twee-erlei kinderen des verbonds. In het gedeelte van het formulier dat we tot dusver bespraken, bleek dat al onverbloemd. Maar welk beeld heeft het formulier dan van de ware kinderen van God? Wie zijn zij op wie de aanspraak *"geliefden Gods en geroepen heiligen"* wel echt van toepassing is? Zij die door God geliefd zijn en die op hun beurt de liefde tot de Heere kennen en beoefenen? Welk beeld van hen wordt in het formulier getekend?

Het is opvallend dat het formulier hen enerzijds aanduidt met stellige woorden. Op de aanspraak aan het begin wees ik al. Maar ook in het vervolg van het formulier gebeurt dat. Zij zijn *"waardige medegenoten van de tafel"*, zij zijn

"de gelovigen" voor wie Christus deze spijze verordineerd heeft, zij zijn *"met God verzoend door de dood van Zijn Zoon."* Nog op andere uitspraken zou ik kunnen wijzen. Krachtige, bijbelse aanduidingen van Gods kinderen. Zij hebben het grote voorrecht dat ze tot het verbond der genade en der verzoening behoren. Ze mogen ook vast geloven dat ze daarin besloten zijn. Ze hebben het verdiend dat ze de eeuwige dood zouden moeten sterven, maar er is een Ander voor hen in hun plaats gaan staan. Ze staan vast op de enige grond en het enige fundament der zaligheid. Fiere en ferme taal dus. Maar tegelijkertijd komen we in het formulier een andere reeks typering tegen. Van deze zelfde gelovigen. Daarin worden ze niet gekenmerkt naar hun geestelijke staat, maar er wordt meer iets gezegd over hun stand. De vorige keer lasen we al dat van hen wordt gezegd dat ze moeten belijden dat zij *"midden in de dood liggen."* In een van de gebeden is sprake van hun *"bezwaarde en verslagen harten."* En ook eerder al wordt gesproken over *"de verslagen harten der gelovigen."* Tegelijkertijd blijkt dat er niet zoveel voor nodig is om deze verslagen harten *"kleinmoedig"* te maken.

Gebreken en ellendigheden

Nog steeds zijn we bezig om te lezen in het eerste deel van het formulier. Het is het gedeelte waarin de gemeente wordt opgeroepen om zichzelf te beproeven. Waarom? Wel, *"opdat wij tot onze troost (!) des Heeren Avondmaal mogen houden..."* Avondmaalgangers zijn dus mensen die troost en hulp behoeven. Wie aan des Heeren tafel komen, dat zijn geen grote en fiere reuzen in geestelijke zin.

Maar het zijn hulpbehoevenden, ongetroosten, zwakken en bevenden. Zo schetst het formulier ons hen die hier worden aangesproken. In het gedeelte dat in dit artikelje aan de orde komt, wordt daarover enige uitleg gegeven. Wat is er de oorzaak van dat ze niet zo hoog van zichzelf spreken? En dat er maar heel weinig voor nodig is, of ze ervaren ontredde en bezwaardheid van hart? Hoe het komt? Het is omdat zij *"nog veel gebreken en ellendigheid in zich bevinden."* Gebreken en ellendigheid dus. Zoveel is er kennelijk dat wijst op de activiteit van hun oude mens. Als ze zichzelf waarnemen, ziet het er allemaal niet zo geweldig uit. Integendeel zelfs. Wat er moest zijn, is er niet. En wat er is, mag er eigenlijk niet zijn. Dat is de ervaring. De 'bevinding', zegt het formulier.

'Ellendigheid...' Een woord als dit herinnert aan de belijdenis van Paulus in Romeinen 7. Daar spreekt de apostel allereerst over de geestelijkheid van de Wet. Hij geeft hoog op van de dienst van de Heere en van Zijn heilige eis. *"Wij weten dat de Wet geestelijk is..."* (vers 14). Dat betekent, aldus de Statenvertalers, dat *"niet alleen een uitwendige, maar ook een inwendige gehoorzaamheid des harten is vereist."* De Wet als de volmaakte regel van een geestelijk en heilig leven. De Wet is geestelijk, maar - zo vervolgt de apostel - *"ik ben vleselijk, verkocht onder de zonde."* Het is een klacht over de praktijk in het leven van Paulus, naar zijn eigen waarneming. *"Want hetgeen ik doe, dat ken ik niet en het geen ik wil, dat doe ik niet"* (vers 16). Het is zijn hartelijke begeerte de Heere te dienen met een volkomen hart en te strijden tegen de zonde. Maar ach,

Nog op andere uitspraken zou ik kunnen wijzen. Krachtige, bijbelse aanduidingen van Gods kinderen.

door toedoen van de driehoofdige vijand, de duivel, de wereld en het eigen vlees, is de praktijk dikwijls zo tegengesteld. Ook Paulus moet zeggen dat hij dagelijks struikelt in veel dingen. Hij leeft voortdurend onder de maat van wat de Heere van hem eist en wat het verlangen van zijn hart is. In het vervolg van dit hoofdstuk klaagt de apostel dat hij een twee-erlei beginsel in zijn leven ontwaart. Enerzijds heeft hij een vermaak in de Wet van God. Hij valt helemaal de dichter van Psalm 119 bij: *“Hoe liefheb ik Uw Wet, zij is mijn betrachting de ganse dag.”* Maar tegelijkertijd toont zich in dat zelfde hart een ander beginsel. *“Maar ik zie een andere wet in mijn leden, welke strijdt tegen de wet van mijn gemoed en mij gevangen neemt onder de wet der zonde, die in mijn leden is”* (vers 23). Vandaar ook zijn klacht: *“Ik ellendig mens...”* (vers 24).

Er is wel eens beweerd als zou de apostel hier spreken over zijn eertijds. Over de periode in zijn leven toen hij nog voor eigen rekening leefde, nog geheel buiten de zaligmakende kennis van de Heere Christus. Wie Romeinen 7 aandachtig leest, moet tot een andere conclusie komen. Paulus beschrijft hier de strijd van het geloof. De strijd tussen het vlees en de geest. De confrontatie van de oude en de nieuwe mens. Het beginsel van eerste Adam dat zich wil laten gelden en zich niet wil laten overwinnen door dat van de tweede Adam. Vandaar dat *“ik ellendig mens...”* En vandaar in ons formulier: *“vele gebreken en ellendigheid...”*

Drie maal

Die gebreken en ellendigheid zijn in ons binnenste te vinden, zegt het formulier. Het blijft niet bij die algemene aanduiding. Er worden voorbeelden van gegeven. Drie in getal. Allereerst, *“dat wij geen volkomen geloof hebben.”* Vervolgens, *“dat wij ons ook met zulk een ijver om God te dienen niet begeven als wij schuldig zijn.”* En tenslotte dat wij *“dagelijks met de zwakheid van ons geloof en de boze lusten van ons vlees te strijden hebben...”* Wel, zeg eens: als dat geen ellendigheden zouden

zijn. Een onvolkomen geloof, een al te zwakke ijver in het dienen van de Heere en een dagelijkse strijd om het geestelijk op de been te houden. Dat is het waarmee een kind van God bij tijden behept is. Het brengt hem in de grootste nood.

Het begint al met dat verschrikkelijke ongeloof. Als er sprake is van ongeloof en kleingeloof dan is het met de verzekerdheid navenant gesteld. De vreugde in God en de vrede door Hem zijn weldaden die ontvangen worden naar de mate van de beoefening van het geloof. *“... in zoverre ik zulk een weldaad met een gelovig hart aanneem”*, zegt onze Catechismus in zondag 23. Daar gaat het over de rechtvaardiging, over de kennis van de vergeving van mijn zonden. Maar als het ongeloof aan de praat komt, wordt het zicht daarop vertroebeld, of zelfs ontnomen. Dan kan het zelfs lijken alsof er nooit iets in mijn leven gebeurd is. Dan is de Heere geweken en wordt het donker in mijn ziel. En wat te denken van mijn gebrek aan ijver. De Heere is het waard dat ik hem dien - met een volkomen hart en met inspanning van al mijn krachten. Maar wat ben ik dikwijls ingezonken en lusteloos. Wat een lauwheid dikwijls. Geen zin in het lezen van Zijn Woord, geen mogelijkheid tot een

krachtig gebed, geen inspanning tot het dienen van de Heere in de praktijk van het leven. Ik ben het Hem schuldig. De Heere maakt er ook aanspraak op. Hij is het ook waard. Dat vooral. Al mijn liefde en heel mijn liefdedienst is Hij waard. En toch - de praktijk is zo anders.

Tenslotte: de dagelijkse strijd tegen de zwakheid van het geloof en de boze lusten van het vlees... Het is nog wel eens erger. Dat is als er helemaal geen strijd is. Dan is er geen nood. Dan is er nauwelijks gebed. Maar ondertussen moet ik ze wel constateren: een zwak geloof en boze lusten... En die laatste hebben ingang vanwege dat eerste. En dat alles toont aan dat het waar is, wat het formulier eerder aangaf: *“dat wij midden in de dood liggen...”* Reden voor de verzuchting: *“Ik ellendig mens...”*

Toch is er nog meer over te schrijven. Iets dat verrassend is. Laten we de eerste woorden van deze zin uit ons formulier niet vergeten. Die luiden: *“Al is het, dat wij...”* En let eens op wat er straks volgt: *“... nochtans, desniettegenstaande...”* Daarover de volgende keer.

J.M.J. Kieviet

Sprekend verleden

Eduard Meiners

Levensloop

Eduard Meiners werd 22 juli 1691 te Emden (Oost-Friesland) geboren. Hij studeerde theologie in Leiden. In 1712 werd hij predikant te Groothuizen, in 1716 ging hij naar Westerhuizen, in 1717 naar Weener en in 1723 naar Emden waar hij in 1752 overleed. In 1724 verscheen een boek van hem getiteld *“Christus alles en in allen.”* Van zichzelf getuigt Eduard Meiners *“Want ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u dan Jezus Christus, en Die gekruist.”*

Eduard Meiners ziet als plicht van dienaren des Woords de Heere Jezus te prediken, en hem in Zijn schoonheid, dierbaarheid noodzakelijkheid en algenoezaamheid de gemeente voor te dragen, opdat velen op Hem verliefd mogen worden. Eduard Meiners schreef ook een boek over de brief aan de Romeinen (Emden 1744) en een boek over de Praktikale Godgeleerdheid (Emden 1738).

Zelfonderzoek

Er ligt veel onderwijs opgesloten

Als er sprake is van ongeloof en kleingeloof dan is het met de verzekerdheid navenant gesteld.

Als de Heere werkt gaat het er niet om dat je weet van zonden uit de Bijbel of een ander boek, maar de zonden worden aangetroffen in het hart.

in de geschriften die vanuit het verleden voor ons zijn bewaard. Er ligt een verhandeling voor mij van Eduard Meiners met als titel “Jezus de Borg der uitverkorenen.” Enkele dingen wil ik u daaruit doorgeven. Meiners schrijft dat de gelovigen het doorgaans aan vrijmoedigheid ontbreekt om te denken dat Jezus hun Borg is. “Zij erkennen wel dat Jezus een volmaakte Borg is, dat zij onuitsprekelijk gelukkig zijn die deel aan hem hebben, maar durven het van zichzelf niet denken, of omdat de zaak hun te groot toeschijnt dan dat zij er staat op zouden mogen maken, of omdat zij nog vele zonden in zich bevinden, of omdat zij lusteloos zijn en weinig leven in zich gewaarworden, of om andere redenen, en daarom gaan zij al twijfelende heen, menigmaal met de verzuchting uit de diepte van hun hart: ‘Och, dat ik deel had aan de Borg Jezus.’” Meiners wijst er ook op dat onbegenadigden op een lichtvaardige wijze het Borgwerk van Jezus op zichzelf toepassen. “Zij horen dat Jezus een volmaakte Borg is, zij lezen dat in Gods Woord, en daarom denken zij direct dat zij deel aan Hem hebben. Zij twijfelen daar in het minst niet aan, ja, vinden dat het hen niet betaamt om daaraan te twijfelen, omdat zij menen dat het geloof bestaat in een stijve inbeelding dat men Jezus tot Borg heeft. Zo weet de satan de mensen door ijdele en lichtvaardige waan te verstrikken, en in een aangename weg met een ingebeelde hoop naar de hel te leiden, en in het eeuwig verderf neer te storten.” Daarom gaat Meiners kenmerken noemen tot geruststelling van begenadigden en tot ontdekking van onbegenadigden. Daaraan dient met zich te toetsen.

Kenmerken

Meiners noemt er vijf. Het eerste is een juist gezicht op de *schulden*. Wie zijn schuld niet ziet en beleeft heeft geen Borg nodig. Hierbij gaat het niet om een verstandelijke kennis van de zonde en schuld, het gaat niet om een belijden met de lippen. Alle naamchristenen zullen immers zeggen dat zij zondaar zijn. Het gaat om het zien

van de zonden als lelijk, afschuwelijk, waardoor God onteerd wordt en hij Zijn vriendelijk aangezicht verbergt. Een groot aantal zonden wordt gezien, hoewel er nog veel verborgen zonden zijn. Als de Heere werkt gaat het er niet om dat je weet van zonden uit de Bijbel of een ander boek, maar de zonden worden aangetroffen in het hart. Het hart is vuil en onrein. “Hij leest de zonden dan alsof ze in zijn hart geschreven zijn. Hij slaat haar gade in al zijn doen en laten, en dat onderscheidenlijk. Hier ziet hij in zijn hart een opwellende zondige begeerlijkheid, daar wordt hij in zijn spreken onnutte woorden gewaar, wederom ontdekt hij de ongerechtigheid in en om zijn daden. Kortom, waarheen hij zich ook wendt, hij vindt zichzelf schuldig, ja, ten hoogste, en denkt dat er geen groter schuldenaar in de wereld is dan hij, zoals wij zien in Paulus (1 Tim. 1:15).”

Het *tweede* kenmerk is een *rechte aandoening van het hart over zijn schulden*. Het valt zwaar een groot schuldenaar tegenover God te zijn. Er is sprake van verlegenheid, bekommerd zijn en verslagenheid zoals we dat lezen in Handelingen 2 op de Pinksterdag en bij de stokbewaarder. Er valt ook te denken aan de tollenaar. “Het liefste dat hij in de wereld heeft, gaat hem zozeer niet ter harte als zijn schulden. Deze droefheid veroorzaakt dat hij nergens rust vindt, en zich daarom tot God in Christus begeeft, om van zijn schulden verlost te worden. Zie over deze droefheid 2 Korinthe 7:10. “

Het *derde* kenmerk is dat er naast deze aandoening over de schulden een *hartelijke begeerte naar de Borg* moet komen om door Hem van schuld en straf bevrijd te worden en het recht ten leven te ontvangen. De ontdekte zondaar kan niet zelf betalen en aan Gods gerechtigheid voldoen. Ook mag gezien worden op de algenoegzaamheid en gewilligheid van Jezus de zondaar te kunnen en willen verlossen en het recht ten leven te geven.

Het *vierde* kenmerk is een *geloofswerkzaamheid omtrent de Borg Jezus*. “De ziel die nu haar schulden kent, daarover gevoelig is en daarvan door Hem ontslagen begeert te worden en het recht ten leven te ontvangen, begeeft zich daarop tot Jezus door gebeden, zuchtinngen en aanhoudende, hartelijke smekingen, en stelt zich voor Zijn aangezicht als belast, beladen en neergebogen, met en onder het zware, lastige pak van haar schulden dat hij op de Borg Jezus legt, en verzoekt dat hij het van hun schouders wil aflichten en op de Zijne leggen, opdat zij uit kracht van Zijn betaling door Zijn Vader mogen worden vrijgesproken, en het recht ten leven ontvangen.” De ziel ziet uit naar het volmaakte leven in de hemel.

Het *vijfde* kenmerk is de *hartelijke wens de Borg Jezus te dienen* uit een zuivere liefde onder alle omstandigheden tot het einde van het leven. Het gebed van Psalm 119 wordt verstaan: ‘Och, dat mijn wegen gericht werden, om Uw inzettingen te bewaren! Dan zou ik niet beschaamd worden, wanneer ik merken zou op al Uw geboden’ (Psalm 119: 5 en 6). Als er gehoorzaamd mag worden is er vreugde en blijdschap in de ziel. Als er opnieuw gezondigd wordt is er sprake van droefheid en smart. “Ziedaar de kentekenen waaruit iemand kan weten of hij aan de Borg Jezus deelheeft of niet. Beproof er u aan, onbegenadigde, opdat het God mocht behagen u onder die beproeving aan uzelf te ontdekken. Toets er u aan, begenadigde, of het door de genade des Heeren een middel mocht zijn om u van uw twijfelingen te ontheffen en u ten aanzien van uw aandeel aan de Borg Jezus gerust te stellen.”

A. van Heteren

Persberichten

Commissie Vormingswerk Christelijke Gereformeerde Kerken

Zin om dit seizoen mee te doen?

Ook voor het cursusjaar
2010/2011 organiseert de Com-
missie Vormingswerk Christelijke

Gereformeerde Kerken de vor-
mingscursus over onderwerpen
rond kerk en samenleving.
Vele jongeren en ouderen uit 'alle
gewesten' nemen daar enthousiast
aan deel.
De cursussen vinden plaats in.

Apeldoorn, Drachten, Goes en
Sliedrecht.

Het programma voor het komen-
de seizoen is:

1. Geestelijke leiding in de predi-
king, Baars, prof.dr.A.
2. Geloofsoverdracht in het gezin,
Bakker, drs. J.J.
3. Thomas à Kempis en
de Moderne Devotie,
Boerke, Mw. drs. C.T.
4. Communicatie in de gemeen-
te, Noorlandt, drs. J.N.
5. Geloven in God de Schepper,
Maris, prof. dr. J.W.
6. Van het geloof getuigen naar
anderen, Mulder, drs. M.C.
7. Onze Vader, Visser, dr. D.
8. Apocalyptische Bijbelgedeel-
ten, Westerink, ds. J.

(Vervolg op volgende pagina)

Op Zijn
Woord

Friedensstimme

"Een kinderkamp in Rusland? Niet nodig!"

Elk jaar bezoeken 15.000 kinderen in Rusland een kinderkamp. Ze horen daar dat God hen roept om Hem te dienen. Dit jaar wil Friedensstimme opnieuw veel kinderen op kamp laten gaan. Omdat het nodig is dat Gods Woord ook in hun leven werkt. U kunt daarbij helpen. Door uw gebed en gaven. Uw bijdrage is welkom op: GIRO 41-32-334.

Postbus 15 | 2800 AA Gouda | T 0182 - 538 544 | www.friedensstimme.nl

**Dank u wel voor
de kinderbijbel!**

**Mag ik ook nog
een psalmboek?**

Stort uw bijdrage op

rekening 32 06 66
t.n.v. Stichting China
Postbus 1150
3900 BD Veenendaal

Stichting China
Veenendaal

Een half jaar GezinsGids voor € 25,-

030 230 3500 Brigittenstraat 1,3512 KJ
UTRECHT www.gezinsgids.nl info@gezinsgids.nl

met gratis
kinderblad

GezinsGids

IDENTITEIT VOOR NU

Gedurende een negental zaterdagochtenden (in Goes 6 zaterdagen) van september tot maart zullen deskundige docenten aan elk onderwerp in 3 lessen (in Goes 1 docent per zaterdag) ruim aandacht geven en ook ingaan op vragen. De cursisten krijgen de eerste zaterdagochtend een syllabi

uitgereikt. Een programma- en een lesroosteroverzicht wordt vooraf toegezonden. De kosten voor de totale cursus bedragen € 40,- (Goes € 30,-)

Meer weten? <http://www.cgk.nl/index.php?vormingswerk>
Voor verdere informatie en

aanmelding: mw. T de Vlieger-Geerdink,
Teding van Berkhoutstraat
32,3743 BV Baarn, tel.035-5417113
e-mail:
vormingswerk.cgk@xs4all.nl

 Postbus 22 3860 AA Nijkerk www.messiasbelijdendejoden.nl Voor informatie: Ds. G. Bouw Tel.: 0172 - 470040 E-mail: g.bouw@solcon.nl	Steun de evangelieverkondiging door Messiasbelijdende Joden in Israël Stort uw gift op rekening 37 78 53 496 (Rabobank) of 833 07 97 (Postbank) Wij verzorgen graag een lezing of diaprojectie op uw gemeentevergadering of verenigingsavond
--	---

Colofon

Dit blad is een uitgave van de stichting
Bewaar het Pand te Meerkerk.
Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren,
Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van
"Bewaar het Pand" zenden naar:
Ds. A. van Heteren, Vlaak 10,
8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C,
2959 AC Streefkerk.
Telefoon: 0184-669116.
Fax: 084-2220131.
Email: pand@solcon.nl
Girorek. 70.43.50 t.n.v. Stichting
Bewaar het Pand te Streefkerk.
Abonnementsprijs € 12,50 per jaar.
Abonnementsprijs voor de Verenigde
Staten en Canada 10 dollar per jaar.
Advertenties € 0,35 (ex. BTW) per mm
met een kolombreedte van 6 cm.
Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646

Verschenen: Ds.C.Smits : "Komt te zamen en hoort."

Dertien preken over de zegeningen van vader Jakob. Gebonden, 208 pag.:
16,50 euro.

Ds.C.Smits: Luisterboek met vier preekcd's. Deze preken zijn uitgesproken
in de Chr.Geref.Kerk te Sliedrecht-C in de periode 1963-1965.

De diensten zijn volledig en duidelijk.

Cd 1: De bloeiende staf van Aäron; Numeri 17:7-8

Cd.2: Des Heeren dorsvloer; Jesaja 21:10

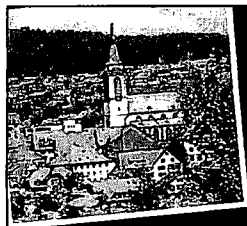
Cd 3: Het in andere talen spreken van de grote werken Gods; Hand.2:5-13

Cd 4: Het verborgen leven van een Christen; Kolossensen 3:1-4

In keurige hoes: 34,90 euro

Preken en luisterboek samen bestellen: geen verzendkosten.

Uitgeverij Tarweakker
Telefoon 0186 - 684716
emailadres: tarweakker@gmail.com

**WILT U MEEHELPEN
'DE WAARHEID'
TERUG TE BRENGEN
IN DUITSLAND?**

ONGETWIJFELD IS ER OOK TIJDENS UW VERBLIJF IN
DUITSTALIG GEBIED EEN GELEGENHEID OM EEN OF
MEERDERE VAN ONZE VERTAALDE WERKEN TE
SCHENKEN. U KUNT DAN DE ALOUDE BEPROEFDE
WAARHEID ALS TEGENGIF LEVEREN TEGEN HET
HUMANISME EN MODERNISME DAT DAAR HOOGTIJ
VIERT.

VOOR BESTELLING VAN ONZE BOEKEN ZIE
WWW.SVVHED.ORG OF VRAAG OM EEN
CATALOGUS/INFOBOEKJE.

ADRES: MAASDIJK 347, 4264 AN, VEEN.
E-MAIL: SVVHED@KLIKSAFE.NL

**GIFTEN OP BANKREKENINGNR.
548 98 79 20.**

STICHTING VRIENDEN VAN

HEIDELBERG & DORDRECHT

